

Russerens skjulte mønster

Innsendere:

Journalister: Rano Tahseen, Trine Melheim Næss, Sonja Skeistrand Sunde og Alexander Morland

Foto: Pål S. Schaathun, Elias Engevik, Lars Christian Økland, Frode Hoff

Innledning	1
Fra ett navn til et mønster over 20 år.....	2
Kilden som åpnet et enormt arkiv	3
3415 lydfiler uten system.....	3
Vi begynte på nytt.....	4
Da KI-en ikke var god nok.....	4
Flere lodd i lotteriet.....	5
Vi rekonstruerte nedlagte Skype.....	6
De 200 Finn-lenkene	6
Fra én setning til en ukjent slektning	7
Fra Bellingcat til russisk OSINT	8
Deichman: dokumentet som bekreftet historien	9
Etikk, verifisering og begrensninger.....	9
Hva lærte vi?.....	9
Spaning og skjult kamera i Portugal	10
TV 2s viktigste funn:	10
Resultater og etterspill.....	10
Vedlegg:.....	10

Innledning

PST har i flere år advart mot russisk etterretning og skadelig aktivitet i gråsonen mellom lovlig og ulovlig virksomhet. Advarslene kan fremstå fjerne og ansiktsløse. Vi ønsket å undersøke: Hvem er personene som opererer i gråsonen? Hvilke nordmenn trekkes inn? Og er det mulig å avdekke et mønster over tid?

I dokumentarserien «Hva gjorde denne russeren i Norge?» dokumenterte TV 2 den russiske forretningsmannen Konstantin Chudinovs virksomhet i Norge gjennom mer enn 20 år. Vi avdekket hvordan Chudinov, med familiære koblinger til Putins maktregime, hadde forsøkt å kjøpe en rekke eiendommer med nærhet til strategiske områder. Det dreide seg om vannverk, vannkilder, havneområder, gamle skoler og flere eiendommer i nordområdene.

Et sentralt funn var at russeren sto bak det høyeste budet på gamle Deichman bibliotek i Oslo – nabobygget til det nye regjeringskvartalet. Budet på 251 millioner kroner ble formidlet gjennom advokatfirmaet Wikborg Rein. Historien hadde ligget skjult i flere år.

Chudinov hadde benyttet en rekke selskaper og kompliserte selskapsstrukturer, personer og ulike skrivemåter av sitt eget navn. Informasjonen lå spredt i mange små deler, mellom flere land, selskapsregistre, gamle konkursbo, straffesaker, menneskelige kilder og russiske databaser.

Vår største metodiske utfordring kom da en kilde ga oss tilgang til en gammel diktafon og et digitalt arkiv med 3415 lydfiler. Filene var i stor grad udaterte og usystematiserte. I tillegg fikk vi rundt 41.000 Skype-meldinger og data om over 2300 Skype-samtaler med en samlet varighet på rundt 770 timer. Vi fant lite presedens i inn- og utland. Vi måtte utvikle en metode for å transkribere samtalene, gjøre materialet søkbart, rekonstruere kronologien og bruke analyse - uten at KI ble en journalistisk fasit.

Vi tok i bruk russiske OSINT-metoder for å finne personer og forbindelser som ikke lot seg identifisere gjennom norske og vestlige kilder. Denne rapporten handler først og fremst om hvordan vi løste disse utfordringene, om de etiske diskusjonene vi hadde underveis – og om feilene som paradoksalt nok førte oss til noen av prosjektets viktigste funn.

Fra ett navn til et mønster over 20 år

Det startet med TV 2s «Russerhyttene» fra 2024, der vi dokumenterte hvordan russere med maktkoblinger til Kreml eide eiendommer nær militære områder i Norge. Vi kom så over et annet kjøp i et viktig forsvarsområde, eid gjennom et selskap. Det førte oss til navnet "Konstantin Chudinov".

Det fantes nesten ingen spor av ham på sosiale medier. Nær ingen av metodene vi brukte i «Russerhyttene» kunne gjenbrukes i dette prosjektet. Vi måtte tenke annerledes, blant annet fordi vi jobbet oss over 30 år tilbake i tid. To journalister jobbet med prosjektet i et år, delvis skjermet og delvis i løpende turnus, andre var involvert i ulike perioder.

Vi startet med å kartlegge hans selskaper i Norge. I Visma Bizweb fant vi selskaper der Chudinov hadde hatt roller, men historikken stoppet rundt 2009. I Infotorg så vi at han hadde endret skrivemåten på navnet sitt i januar 2008, fra *Konstantin Alexandrovich Tchudinov*.

Det ga nye treff og vi identifiserte 14 selskaper som var konkurs eller tvangsoppløst. I 12 av dem var Chudinov styreleder på tidspunktet. Vi fant til slutt ni ulike skrivemåter av navnet på norsk og kyrillisk. Vi identifiserte også 16 e-postadresser, ti telefonnumre og ti fysiske adresser i Norge og Portugal. Alt dette ble avgjørende i søk og innsynsarbeid på tvers av Norge, Russland og Portugal.

Vi ba om innsyn i bostyrerrapporter, i de eldste sakene måtte vi kontakte både bostyrere og domstoler. Det ga oss opplysninger om økonomi, kreditorer, styreverv, anmeldelser og hvordan bostyrerne hadde forsøkt å komme i kontakt med ham. Et søk i Brønnøysundregistrene ga ingen treff på konkursskarantener. Ved å gå direkte

til rettsavgjørelsene fant vi likevel tre: én under den gamle navneformen og to under den nye.

Vi ville finne ut om noen av sakene var etterforsket og sendte innsynsbegjæringer til samtlige politidistrikter. Trøndelag politidistrikt ble et gjennombrudd. Der fikk vi vite at Chudinov var registrert med ni straffesaker, alle var henlagt. Innsynet ble samtidig en brekkstang: Når flere politidistrikt var tilbakeholdne, kunne vi vise til at andre hadde gitt innsyn i tilsvarende opplysninger.

Vi sendte målrettede begjæringer om konkrete saker. Enkelte krevde flere runder med argumentasjon og klager. Vi la fakta i skjema og bygget en kronologisk tidslinje. Konkursene, karantenene, bostyrerrapportene og politisakene kunne så ses i sammenheng. Da oppsto et mønster som ikke var synlig i noen enkelt database. Det ga oss også mennesker, og en av dem skulle åpne det største datamaterialet i hele prosjektet.

Kilden som åpnet et enormt arkiv

Vi kontaktet en rekke personer som hadde hatt med Chudinov å gjøre. Én av dem var takstmannen Ståle Corneliussen fra Ås, som hadde vært en nær samarbeidspartner over flere år. Corneliussen ble overbevist om at russeren skulle bygge luksushoteller og fabrikker i Norge. I starten møtte vi betydelig skepsis, men etter jevnlig kontakt over måneder bygget vi gradvis tillit.

Corneliussen fortalte etter hvert at han hadde gjort opptak av samtaler med russeren. Han har en skjelvesykdom som gjør det vanskelig å skrive, samtidig som Chudinov hadde understreket at forretningssamtalene deres måtte dokumenteres. Opptakene fungerte også som dokumentasjon på økonomiske avtaler.

Vi trodde først det dreide seg om noen få opptak. Men Corneliussen hadde jevnlig tømt diktafonen og tatt backup. Til slutt fikk vi tilgang til 31 mapper med 3415 lydfiler. I tillegg fikk vi rundt 41.000 Skype-meldinger, e-poster, bankutskrifter og annet dokumentmateriale. Det som først fremsto som et journalistisk skattkammer, ble raskt en utfordring.

3415 lydfiler uten system

Lydfilene inneholdt samtaler med andre enn Chudinov. Vi ønsket ikke innsyn i private deler av Corneliussens eller andres liv, som var en etisk utfordring. Samtidig var det praktisk umulig for kilden å skille ut de relevante filene blant flere tusen opptak. Materialet ble derfor lagret med svært begrenset tilgang. Oppbevaringen ble vurdert internt, blant annet med hensyn til journalistunntaket fra GDPR.

På dette tidspunktet hadde vi dokumentasjon på Chudinovs interesse for ulike eiendommer, blant annet på Nordkapp. Men siden Corneliussen fortalte oss at han hadde operert i Norge på russerens vegne, var vi avhengig av innsyn i dialogen. Hadde russeren instruert en nordmann til å legge inn bud på nabobygget til

regjeringskvartalet på vegne av ham? Vi visste også at Chudinov hadde fortalt om en mektig onkel i Moskva, og vi håpet at samtalen kunne gi svar.

Så kom det første problemet: Filene var i WMA-format. Mange hadde identiske navn fordi diktafonen startet nummereringen på nytt. Mappene hadde navn etter datoen. Corneliusen hadde overført innholdet fra diktafonen, ikke etter opptak. Dette ga oss en senest mulig dato for opptakene i hver mappe, men siden hver eksport inneholdt mange filer, var tidsrommet grovt.

Datoen på selve diktafonen var ikke pålitelig fordi datoinnstillingen ofte ble nullstilt ved batteribytte. Senere oppdaget vi at Corneliusen selv hadde forsøkt å løse problemet. Innimellom samtalen hadde han laget korte opptak der han leste inn dagens dato. Disse fungerte som manuelle tidsmarkører. Opptak mellom to slike filer kunne dermed plasseres innenfor et langt snevrere tidsrom – og i enkelte tilfeller tidfestes nøyaktig.

I ren overtenning fordelte tre reportere filer mellom seg og gikk gjennom dem ved hjelp av lokal transkribering og manuell lytting. Så forsto vi omfanget. Det var ikke rundt tusen filer, slik vi hadde trodd, men 3415. Mange var flere timer lange. Skype-dataene viste minst 770 timer med samtaler mellom Corneliusen og Chudinov. Vi skjønte raskt at en manuell metode kom til kort.

Vi begynte på nytt

Vi måtte finne en måte å transkribere og analysere innholdet automatisk. Vi lette etter medier i inn- og utland som hadde gjort noe lignende, men fant lite hjelp. Vi testet ulike transkripsjonsløsninger. VGs JoJo kunne kjøres lokalt, noe som var viktig av sikkerhetshensyn, men tok én fil av gangen og ikke WMA-formatet. TV 2s løsning Livlig tok noen flere filer men var heller ikke effektivt nok for mengden. Samtidig mistet vi helt oversikten over hva som var transkribert, lest og lyttet til. En utvikler med spisskompetanse ble koblet på. I starten forsøkte vi å løse enkeltproblemer etter hvert som de oppsto og bestilte konkrete script, som var en dårlig tilnærming. Først da utvikler fikk oversikt over hele materialet og arbeidsflyten, klarte vi å bygge en løsning.

Alle WMA-filene ble konvertert og hver fil fikk en unik ID som kombinerte informasjon fra mappen og filens løpenummer, eks. «2020-12-14_WS_30162». Dermed kunne filene samles uten navnekollisjoner, samtidig som ID-en beholdt info om et omtrentlig tidsrom.

Vi tok så utgangspunkt i Nasjonalbibliotekets Whisper-modell for norsk tale-til-tekst og utviklet et script som kunne kjøre filene automatisk. Det var frustrasjon da ulike tunge kjøringar krasjet etter et døgn, gjerne rett før kjøringen var ferdig, og vi måtte tilbake til start. Etter flere runder med testing klarte systemet å transkribere hele materialet kontinuerlig i rundt to døgn. 3415 lydfiler var blitt til mer enn 12.000 sider tekst. Vi hadde etter uker løst ett problem – og skapt et nytt.

Da KI og prompting ikke var god nok

Det var urealistisk å lese 12.000 sider ord for ord. Vi forsøkte derfor å bruke lokale språkmodeller til å oppsummere transkripsjonene. Lokal behandling var viktig fordi materialet inneholdt sensitivt og upublisert materiale. Vi oppdaget at det ikke var nok å be modellen om å «oppsummere transkripsjonen». For at sammendragene skulle bli konsistente og kunne brukes journalistisk, måtte vi utvikle en mer omfattende prompt som styrte hva modellen skulle hente ut og hvordan resultatet skulle struktureres.

Å finne rett nivå på prompting er en kunst. Går du for bredt ut og velger en åpen prompt, får du for mye materiale tilbake. En prompt med for mange bestillinger førte til hallusinasjoner – den ville gjerne tilfredsstille oss – og vi fikk tilbake store mengder "falske" treff. Vi tok flere runder for å forbedre prompten, og testet mot konkrete transkripsjoner der vi allerede kjente innholdet og visste hva vi lette etter. Vi undersøkte hva modellen fikk med, og utelot, og justerte instruksjonene og strukturen. Resultatene ble bedre, men aldri feilfrie.

Første strategi var bevisst generell: Modellen skulle oppsummere hva samtalehandlet om, uten å bli instruert til å lete etter våre hypoteser. Det reduserte risikoen for at vi bare skulle finne det vi allerede lette etter, og gå i bekreftelsesfeller. Men løsningen hadde svakheter.

Lydkvaliteten på de ulike filene varierte og Chudinov snakket trøndersk med russisk aksent. Samtalene inneholdt svært mange person- og selskapsnavn som transkripsjonsmodellen ikke kjente. Transkripsjonene, altså tekstfilene, inneholdt derfor så mange feil at det noen ganger var vanskelig å tolke hva de egentlig hadde snakket om.

Et større problem oppsto når en transkripsjon ble for lang og nådde grensen for mengden tekst språkmodellen kunne behandle. Vi oppdaget ved en tilfeldighet at mange lange transkripsjoner hadde store svarte hull uten at det var synlig – der kun starten og slutten av samtalen var transkribert. Et sammendrag kunne dermed fremstå som komplett selv om større deler av en samtale ikke var analysert. Feilen ble oppdaget fordi en årvåken journalist hadde gjennomgått flere hundre av filene manuelt og kjente igjen innholdet.

Vi gjorde derfor en ny kjøring av de 300 lengste transkripsjonene med en kraftigere lokal modell og større kapasitet. Dette ga bedre sammendrag, men tok så mye tid og datakraft at metoden ikke kunne brukes på alle filene.

Vi kategoriserte resultatene i to datasett: «shorter», med korte AI-sammendrag av alle filene, og «longer», med mer omfattende analyser av de 300 tyngste filene. Men vi var fortsatt ikke trygge på at de viktigste nålene var funnet i høystakken.

Flere lodd i lotteriet

Vi forsøkte så å instruere modellen om å lete konkret etter det vi visste var journalistisk interessant: Eks. Nordkapp, Deichman, havneområder, PST eller Chudinovs omtalte «onkel».

Vi fikk et nytt problem da modellen begynte å overrapportere. Når den eksplisitt ble bedt om å lete etter enkeltord, fremstod flere samtaler som mer relevante enn de faktisk var. Vi risikerte å bygge en bekreftelsesfelle inn i metoden. Vi gikk derfor bort fra å be modellen "konkludere" rundt tema for samtalen. I stedet brukte vi semantiske søk og mer avgrensede ekstrakjøringer for å identifisere passasjer som journalistene selv kunne undersøke.

Vi tenkte på det som «flere lodd i lotteriet». Ingen enkeltanalyse skulle avgjøre hva som var relevant. En fil kunne bli fanget opp gjennom generelle oppsummeringer, analyser av lange filer, et semantisk søk eller den manuelle gjennomgangen. Et eksempel var søket etter «onkelen». En egen kjøring identifiserte ti lydfiler der Chudinovs slektning ble omtalt – flere av filene hadde vi ikke fanget opp tidligere.

En reporter leste deretter samtlige KI-genererte sammendrag, altså over 3000 tekstutdrag. Var sammendraget interessant, skumleste vi transkripsjonen. Vekket det interesse, gikk vi til originalopptaket. Maskinell transkripsjon eller KI-oppsummering ble aldri brukt som dokumentasjon i seg selv, kun som søkehjelp. Original lyd var fasiten. Et script identifiserte også duplikater kilden hadde kopiert til flere mapper. Etter deduplisering sto vi igjen med 3341 unike lydfiler. Til slutt kunne vi markere materialet som gjennomgått og lage en «finaleliste» over aktuelle lydklipp.

Vi rekonstruerte nedlagte Skype

Store deler av kommunikasjonen mellom Corneliussen og Chudinov hadde foregått på Skype. Midt i prosjektet oppsto et nytt problem: Skype skulle legges ned 5. mai 2025 og erstattes av Microsoft Teams. Ståle Corneliussen, vår hovedkilde, hadde eksportert samtalehistorikken og tatt sikkerhetskopier. Dermed var dataene bevart, men eksporten ga oss i praksis rådata og en stor chattelogg som var vanskelig å lese og analysere journalistisk.

Vi satt med rundt 41.000 meldinger mellom de to. Vi gjenskapte kommunikasjonen i en søkbar Skype-simulator, noe som var helt nødvendig for at vi skulle forstå dialogen. Simulatoren viste brukernavn, datoer, lenker og tekst slik at dialogen kunne leses i sammenheng, nøyaktig slik den hadde blitt vist på Skype. Da vi senere fikk bildefilene, ble også disse bygget inn.

Vi eksporterte i tillegg chatteloggene til Excel, der filtrering, sortering og datavalidering gjorde det mulig å strukturere informasjonen og søke på personer, eiendommer og hendelser. Dette ble helt avgjørende i faktasjekk senere, og for å kunne dokumentere at Corneliussen hadde vært russerens stråmann over tid, og hvordan russeren ba ham om å utføre ulike tjenester for ham i Norge.

De 200 Finn-lenkene

Ett mønster ble tydelig: Russeren hadde jevnlig sendt sin norske hjelper over 200 lenker til Finn-annonser fra hele Norge. Det dreide seg om alt fra boliger og hoteller til skoler, større eiendommer, selskaper og vannkilder, og ble systematisert i et skjema.

Dette ble kryssjekket mot blant annet nyhetsarkiv, Forsvarets bildedatabase og avstand til flyforbudssoner. Først da objektene ble systematisert og sett samlet, kunne vi undersøke geografiske og tematiske fellestrekk.

Selv om Skype-dataene nå var søkbare, oppsto den samme metodiske utfordringen som i KI-arbeidet: Søkte vi bare etter hypotesene våre, risikerte vi bare å finne det vi allerede forventet. Derfor leste vi alle de rundt 41.000 meldingene kronologisk og manuelt. Det ga oss navn, hendelser og spor vi aldri ville ha visst at vi skulle søke etter. Dessuten fanget vi opp viktige nyanser i kontekst for samtalene – som er en klassisk felle når man velger ut enkeltdialog.

JSON-dataene inneholdt også metadata om telefonsamtalene mellom russeren og nordmannen: Tidspunkt, hvem som startet dem og varighet. Vi bygget en ringelogg med over 2300 samtaler, som varte rundt 770 timer. Dette ga oss en nøkkel til de udaterte lydopptakene. Et opptak på for eksempel 22 min. og 44 sek. kunne sammenlignes med Skype-samtaler i den aktuelle perioden med omtrent samme lengde. Men diktafonen ble startet manuelt, og lange samtaler kunne være fordelt på flere filer. Vi brukte derfor aldri samtalelengden alene.

For å tidfeste et opptak kombinerte vi filrekkefølge, eksportdatoen for mappen, Corneliussens daterte lydmarkører, innholdet i samtalen og metadata fra Skype-loggen. Når flere ting pekte mot samme tidspunkt, kunne vi tidfeste opptaket langt sikrere enn det opprinnelige filsystemet tillot.

Fra én setning til en ukjent slektning

I lydmaterialiet fant vi flere omtaler av russerens mystiske onkel, men aldri navnet. I en av de første kaotiske gjennomgangene av lyd, så fikk vi et lykketreff. En av journalistene plukket opp en avgjørende setning i en ellers ganske uinteressant prat: Russeren sa at han akkurat hadde sendt nordmannen en artikkel som slektningen hadde skrevet - hans onkel.

Journalisten hoppet i stolen. Hvis vi kunne tidfeste samtalen, kunne vi kanskje finne artikkelen – og dermed få identifisert navnet. Corneliussen fant i sin innboks en mail fra den aktuelle perioden – og der lå artikkelen med navnet: Kliment, metropolitt av Kaluga og Borovsk, med navnet German Mikhajlovitsj Kapalín. Åpne kilder viste at Kliment hadde vært kandidat til å bli patriark for den russisk-ortodokse kirken i 2009 og fortsatt befant seg høyt i kirkehierarkiet. Kremles egne nettsider viste at han hadde mottatt to utmerkelser av Vladimir Putin, den siste i mai 2025.

Chudinov, som hadde forsøkt å kjøpe Gamle Deichman midt i Oslo sentrum, hadde altså familiære koblinger til Putins maktregime – uten at noen hadde oppdaget det.

Vi visste nå at vi satt på en sak av nasjonal interesse. Det var et stort og historisk salg for Oslo kommune, vegg i vegg med nye regjeringskvartalet, som sikres mot etterretning og terror for flerfoldige milliarder kroner.

Senere fikk vi via russiske databaser og Dossier bekreftet slektsforbindelsen. Selv om Chudinov omtalte ham som sin onkel, var det biologiske slektsforholdet fjernere - dog reelt. Funnet hadde krevd nesten hele metodekjeden: Lydopptak -> transkripsjon -> analyse -> tidfesting -> Skype-data -> e-post -> åpne kilder -> ekstern verifisering. Ingen av kildene alene hadde gitt oss svaret.

Fra Bellingcat til russisk OSINT

TV 2 hadde tidligere samarbeidet med russiske gravejournalister i eksil gjennom Dossier Center. På SKUP-konferansen i 2025 kom en av journalistene våre i kontakt med gravenettverket Bellingcat. Kunne vi klare å lære oss de samme metodene? Vi fikk senere opplæring av en russisktalende journalist i russiske og internasjonale OSINT-metoder. Et av dem var Himera Search, som sammenstiller info fra blant annet åpne kilder, lekkede databaser og digitale spor. Vi brukte kjente identifikatorer som navn, telefonnumre og e-postadresser som innganger til nye søk. For russiske navn søkte vi på kyrilliske skrivemåter.

Himera ble særlig viktig i kartleggingen av russerens familie og nettverk. Ved å søke på ulike familiemedlemmer og koblinger rundt ham bygget vi gradvis et eget slektstre. Dette gjorde det mulig å verifisere de familiære forbindelsene til onkelen.

Himera var en ustabil plattform. Tjenesten ble jevnlig utilgjengelig og skiftet domener og innganger, blant annet etter forsøk på å få plattformen stengt eller blokkert. Vi lærte fort at vi måtte lagre relevante funn underveis. Vi brukte mye tid på å finne ny URL-adresse på plattformen, siden denne ble byttet jevnlig. En annen utfordring var at søkene og resultatene i stor grad var på russisk og kyrillisk. Det innebar kontinuerlig oversettelsesarbeid, samtidig som feiloversettelser og alternative skrivemåter kunne skape nye feilkilder.

Bruken av verktøy som Himera løftet også en diskusjon: Hvordan skal vi forholde oss til digitale verktøy og miljøer som befinner seg i juridiske og etiske gråsoner? Dersom journalister kun benytter tradisjonelle verktøy og åpne registre, risikerer man å ligge langt bak aktørene man undersøker.

Samtidig var det avgjørende for oss at bruk av slike verktøy ikke endret grunnleggende journalistiske prinsipper. Verktøyene ga oss spor – ikke fasitsvar. Opplysninger måtte fortsatt vurderes kritisk, verifiseres uavhengig og opp mot presseetiske hensyn. Et viktig skille for oss var at TV 2 ikke kjøpte, innhentet eller bestilte ulovlig fremskaffede personopplysninger direkte. Vi benyttet eksisterende søketjenester som sammenstiller informasjon fra ulike kilder og databaser, på samme måte som journalister benytter andre digitale søkeverktøy og registre - og koblet dette med andre funn.

Deichman: dokumentet som bekreftet historien

Corneliussen fortalte tidlig at han på vegne av russeren hadde det høyeste budet på gamle Deichman bibliotek i Oslo i 2020. Påstanden var så oppsiktsvekkende at vi slet med å tro det. Det var kjent at bygget ble solgt til Møller-gruppen, men selve budlisten hadde ikke vært offentlig kjent, medier hadde fått avslag. Vi oppga vesentligheten – at vi mistenkte at en russisk mann hadde vært involvert. Vi fikk da innsyn i både budliste og støttedokumenter fra Oslo kommune. Det viste at et bud på 251 millioner kroner var knyttet til «Dr. Chudinov» og et britisk selskap – med norske Corneliussen som formell budgiver gjennom sitt selskap. Alt stemte.

For å rekonstruere prosessen opprettet vi en kronologisk tidslinje over e-postene der Chudinov, Corneliussen og Wikborg Rein hadde hatt dialog, totalt over 2000 e-poster fra 2020 til 2024. Slik visste vi at Wikborg Rein hadde levert budet. Ved å sammenstille informasjonen kunne vi følge en planlagt selskapskjede fra Norge via russerens selskap i Storbritannia og videre til et fond i Luxembourg. Det viste også at det britiske selskapet til Chudinov var etablert av en russisk kvinne bosatt i England. Samme kvinne ga treff i omtale knyttet til finansieringen rundt det mislykkede kuppforsøket i Montenegro i 2016, der russiske aktører, inkludert GRU, ble koblet til saken.

Etikk, verifisering og begrensninger

Prosjektet inneholdt sensitive opplysninger. Tilgangen til lydmaterialer ble derfor begrenset til oss som arbeidet med det. Både KI og russiske personsøktjenester ble behandlet som verktøy for å finne spor, ikke som dokumentasjon. Dårlig transkripsjon kunne endre betydningen av en setning, KI-sammendrag kunne utelate informasjon og spissede spørsmål kunne føre til overrapportering. Publiserte opplysninger ble derfor kontrollert mot originalopptak, originaldokumenter eller andre selvstendige kilder.

Hva lærte vi?

Store datamengder løses ikke nødvendigvis av én avansert modell eller ett godt script. I starten trodde vi at oppgaven var å lytte gjennom lydfilene og transkribere dem, deretter oppsummeringer av transkripsjonene. Begge deler viste seg å være utilstrekkelig. Løsningen ble å kombinere flere ufullkomne metoder. Vi kan ikke utelukke at metodene våre overså relevante passasjer i det store lydmaterialer. Men kombinasjonen av manuell gjennomgang, generelle sammendrag, analyser av langfiler, semantiske søk og kontroll av samtlige sammendrag ga flere uavhengige innganger, og kombinasjonen ga oss et sikkerhetsnett. Og et av de største lykketreffet (identifisering av onkelen) fikk vi ironisk nok av en metodisk svakhet – da vi lyttet manuelt rundt på lydfiler uten en skikkelig plan.

Spaning og skjult kamera i Portugal

Vi visste at myndighetene hadde slitt med å få tak i russeren i lange perioder. Gjennom kartlegging av adresser og info fra samtaler hadde vi mulige bosteder i Portugal. Etter å ha oppsøkt flere adresser fant vi ham i et hvitt murhus i en strandby. Vi presenterte oss som journalister og spurte om vi kunne få høre litt om hvorfor hotellene hans i Nord-Norge ikke ble noe av. Med skjult kamera filmet vi samtalen, og fikk dokumentert hans forklaring på hans sterke interesse for eiendommer i Norge over lang tid. Han benekter koblinger til russiske etterretning. Han sier interessen for Norge skyldes norsk natur og hans interesse for hoteller og eldre arkitektoniske bygg. Chudinov avviste at han har hatt strategiske interesser i Norge og mener TV 2s journalistikk bygger på «syke fantasier».

TV 2s viktigste funn:

- Russiske Konstantin Chudinov har utnyttet sikkerhetshull i Norge gjennom flere tiår
- Hadde høyeste budet på det historiske salget av gamle Deichman I 2020 - nabobygget til regjeringsskvartalet – ingen oppdaget at han sto bak
- Det har kommet anmeldelser og tips til politiet, E-tjenesten og PST gjennom 20 år - ingen har sett sakene og hans mønster i en sammenheng
- Han har forsøkt å kjøpe vannkilder, havner og eiendommer i Norge gjennom 20 år. Flere av dem ligger i områder med stor betydning for norsk sikkerhet.
- Norske myndigheter har slitt med å få tak i ham i en årrekke. TV 2 sporet ham opp og konfronterte ham i Portugal.

Etterspill

Advokattilsynet har krevd redegjørelse for håndteringen av budet på gamle Deichman, og saken har utløst politiske reaksjoner og debatt om regelverket for utenlandske eiendomskjøp. Økokrim-sjef Pål Lønseth har sagt at TV 2 gjennom arbeidet ser «sammenhenger vi andre ikke ser», mens justispolitiker Even H. Eriksen har omtalt serien som en øyeåpner. TV 2 fortalte også at ingen er dømt for spionasje i Norge i 40 år. Flere mener loven er for streng og flere krever nå en ny vurdering av hva som skal kalles etterretningsvirksomhet.

Saken har også fått et internasjonalt avtrykk. Den portugisiske TV – kanalen SIC fulgte Chudinov-sporet videre og dokumenterte hans eiendomsprosjekter nær militære og andre strategisk viktige områder også i Portugal. For oss illustrerer etterspillet hva metoden lærte oss: Enkeltopplysninger kunne virke tilfeldige, men først da vi koblet dem over tid og landegrenser, ble mønsteret synlig.

Vedlegg:

Ingrid Fredriksen (reportasjeleder i undersøkende journalistikk), Aslaug C. Henriksen (utenrikssjef), Therese Henriksen (fotosjef). Karianne Solbrække (nyhetsredaktør) og Fredrik Kirkevold (nyhetssjef) og Ida Kalheim (faktasjef).

Takk til:

Simen Grimstad Øksnes, Daniel Fosseng, Erik Edland, Ditlev Eidsmo, Tom Rune Orset, Tone Rørvik, Torjus Sagenes, Kenneth Fossheim, Jonas Falao Liahagen, Kristine Malde Lende, Vidar Håland, Vebjørn Hagen, Torleif Hamre, Anne Sofie Rønnfeldt, Lubos Steskal. Senter for undersøkende journalistikk, UiB v/Per Christian Magnus og Kristine Holmelid. Dossier Center, Bellingcat, og mange andre gode bidragsyttere.

De mest sentrale publiseringene:

Dokumentarserien: "Hva gjorde denne russeren i Norge?"

Sendt på TV 2 Direkte i og publisert på TV 2 Play i mars 2026.

Episode 1:

<https://play.tv2.no/serier/hva-gjorde-denne-russeren-i-norge-905bz4bh/sesong-1/episode-1?play=true>

Episode 2:

<https://play.tv2.no/serier/hva-gjorde-denne-russeren-i-norge-905bz4bh/sesong-1/episode-2?play=true>

Hvis du mangler tilgang til TV 2 Play:

play.tv2.no

Opprett en TV 2-konto

Har du norsk mobilnummer, kan du bruke det.

Er du i utlandet, kan du inn et fiktivt 98765432

Fungerer det ikke, send en mail til ingrid.fredriksen@tv2.no

Nyhetssaker:

<https://www.tv2.no/spesialer/nyheter/hva-gjorde-denne-russeren-i-norge>

<https://www.tv2.no/spesialer/nyheter/russisk-budgiver-deichman-regjeringskvartalet>

<https://www.tv2.no/nyheter/advokatgigant-la-inn-bud-for-mystisk-russer/18742750/>

<https://www.tv2.no/nyheter/deler-adresse-med-maktkoblet-russer-selskap-slo-alarm/18646558/>

<https://www.tv2.no/nyheter/krever-svar-fra-advokatgigant-etter-tv-2-avsloring/18795598/>

<https://www.tv2.no/nyheter/det-haster/18687404/>